- בגדי דחד ועבדא דחד

By a goat which belonged to one, and a slave of another

OVERVIEW

The גמרא כoncluded that the הידוש according to במרא is that we say קלב"מ, even though the היוב ממום was for a slave of one person and the היוב ממום was for the גדי was for the פטור for the פטור גדי. Our תוספות discusses the קלב"מ of when the היוב ממון ומיתה are not to the same person

וכן נמי אמר רבא בפרק בן סורר ומורה (סנהדרין דף עד,א) -

And רבא also said this (that the rule of קלב"מ applies even if the one whom he owes money is not the same one as the one who is causing a פרק בן (חיוב מיתה in פרק בן, regarding -

רודף שהיה רודף אחר חבירו להורגו ושיבר הכלים בין של נרדף בין של כל אדם ¹ מטור - A רודף אחר who was chasing after his friend to kill him and the רודף broke vessels (while chasing his friend), the רודף is exempt from paying for the vessels, whether the vessels belonged to the ברדף (the one being chased) or whether the vessels belonged to anyone else.

מוספות asks:

mbom asks:

יקשה דבפרק קמא דסנהדרין (דף י,א ושם) אמר ממון לזה ונפשות לזה חייב אחר אחר אחר אחר אחר מסכת מסכת מסכת stated in the first רבא מסכת יif he owes money to one party and is sentenced to death for another party, he is obligated to pay the money'. It is apparent from there that ממון לזה ונפשות לונפשות לזה ונפשות לונפשות לו

¹ A רודף (a chaser) is one who is attempting to kill someone (or to be ערוה an מאנס). The rule is that one may do anything to the רודף in order to prevent him from killing, even if the only way to prevent him is by killing the רודף.

³ The case there is where two עדים testified that a person was בועל a המאורסה. נערה המאורסה בועל Had this been true we would have killed the בועל and the בועל (it was consensual), and in addition the father would have lost the (טובת הנאה) מובת (of his daughter) which would be due to him since she is still a נערה. However these מוזם and we carry out the בועל are killed (for attempting to kill the בועל and the כאשר זמם have to pay money to the father for the loss of the כתובה. We do not say here עדים and the עדים are exempted from paying, but rather since it is מותה לזה (for the father) and the בועל and the case of קלב"מ and the case of פטור בא rules that he is סובר from paying.

מוספות answers:

- ותירץ הרב רבינו יצחק בר מרדכי דכל רודף אחר חבירו חשיב מיתה ותשלומין לאחד And the ריב"ם answered that every case of רודף אחר חבירו is considered a death sentence and payment to one party -

- משום דמחייב מיתה לכל אדם דהכל חייבין להורגו 4 להציל הנרדף since he liable to die by anyone, for all are obligated to kill the רודף in order to save the נרדף.

In summation the ריב"ם maintains that generally מיתה לזה ותשלומין is מיתה (as evidenced by עדים (are considered מיתה מיתה and מיתה מחלב"מ applies.

תוספות presents an opposing view:

ורבינו תם מפרש דבכל מקום מיתה לזה ותשלומין לזה פטור - 5

And the ר"ת explains that everywhere פטור is מלזותשל"ז from paying -

לבד מעדים זוממין דבעינן שיתקיים כאשר זמם בכל אחד" -

Except by עדים זוממין for we require that the באשר ממס (as he plotted) be applied to each one the עדים זוממין attempted to hurt –

תוספות anticipates a difficulty:

יאף על גב דבעדים זוממין נמי כשהוא מיתה ותשלומין לאחד 8 פטור מיתה זוממין נמי כשהוא מיתה מיתה זוממין עדים זוממין if it is עדים איתה ותשלומין מיתה, the עדים אים from paying and we do not say that we need to fulfill the כאשר זמם for each testimony –

replies:

התם משום דבההוא גברא⁹ מתקיים כאשר זמם -

⁴ The ימחה מחוייב מיתה not only to the ברדף (whom he wants to kill), but rather he is מחוייב מיתה to everyone (including the person whose כלים he broke), since everyone has the right to kill him. Therefore, since the case of רודף is אמתה ותשלומין לאחד applies. See "קלב"מ that this also explains why in our אמר, we say קלב"מ, since the person is actually burning the עבד (or since the כפות is עבד he is considered a חודף, therefore it is always considered מהר"ם מיתה ותשלומין לאחד who disagrees (perhaps because the עבד can be untied). See אוצר מפרשי # 57. See "Thinking it over" #1.

 $^{^{5}}$ This explains why in our ממרא and by רודף (even though it is מיתה לזה ותשלומין לזה (even though it is מיתה לזה ותשלומין לזה).

⁶ Regarding עדים זוממין the תורה writes (in דברים [שופטים] יט,יט that עדים זוממין) that עדים זוממין.

⁷ The עדים זוממין attempted to kill the בועל והנערה; therefore they need to be killed. They attempted to have the father lose the חבה they must reimburse him. Therefore there can be no קלב"מ, regardless that it is מיתה לזה ותשלומין לזה (בתובה).

⁸ The עדים זוממין testified that a person transgressed a capital crime and (separately) a money crime; where if convicted he would be put to death and be liable for payment (since the two crimes did not coincide). When we are these ממון we say קלב"מ we say בעינן כאשר זמם לכל אחד we do not say. ממון מיום אוים. We do not say.

⁹ Regarding that (intended) victim the עדים זוממין received (at least) a (partial) punishment of עדים (for the עדים are killed); regarding the additional monetary punishment we apply .

There it is different, since regarding that one person, the אשר זמם was fulfilled; however by the case of the נערה המאורסה, if we do not make them pay to the father, the כאשר זמם to the father was not fulfilled at all.

The ר"ת attempts to prove that הושלומין לזה is פטור:

ר"ת אין מיתה ותשלומין - hrought a proof; for we derive the rule that a person is not liable for the death penalty and monetary payments simultaneously -

מלא¹⁰ יהיה אסון ענש יענש הא אם יהיה אסון לא יענש¹¹.

From the ספוק of 'לא יהיה אסון' (there will be no deadly accident [to the woman]), he will surely be punished', we infer from this, however if there will be a death accident (to the woman) he will not be punished -

- יהתם מיתה לאשה ותשלומין לבעל And there it is a case of death for the woman and payment to the husband.

תוספות rejects the proof

- ומיהו אין זה ראיה דעל כרחך צריך לומר דהא חשיב מיתה ותשלומין לאחד כיון שהן גוף אחד אחד ומיהו אין זה ראיה דעל כרחך צריך לומר דהא חשיב מיתה ותשלומין לאחד However, this is not a proof; for perforce it is necessary to say that this case is considered מיתה ותשלומין לאחד, since the woman and the fetus are one body 13 –

תוספות proves that the case of the pregnant woman is considered מיתה ותשלומין לאחד:

דאי לאו הכי למאי דבעי למימר מעיקרא בפרק בן סורר ומורה (סנהדרין דף עד,א) גבי רודף - For if it is not so (but rather the case of the אשה is considered מיתה לזה ותשלומין מכסדלומין אשה wanted to say initially regarding a - רודף דמיתה לזה ותשלומין לזה חייב היכי הוה משני ליה לקרא -

That מיתה לזה ותשלומין אייב is הייב; how would have the גמרא explained this מיתה (אשה הרה), where it is מיתה לזה ותשלומין לזה and nevertheless he is פטור! This proves that the case of אשה הרה is considered מיתה ותשלומין לאחד since it is אשה הרה.

¹¹ This is the rule of קלב"מ; since the man transgressed a capital crime by killing the woman, he is not liable for the monetary payments to the husband.

 $^{^{10}}$ The פסוק פסוק (משפטים) שמות reads: וְּכִי יָנָצוּ אֲשֶׁר יָשִית עָלִיו אָסוֹן עָנוֹשׁ יַעָנִשׁ בַּאֲשֶׁר יָשִית עָלִיו משפטים) אַנּהָ הָרָה וְּנָאָה הָרָה וְיָצָאוּ יְלָדֶיהָ וְלֹא יִהְיָה אָסוֹן עָנוֹשׁ יַעָנֵשׁ בַּאֲשֶׁר יָשִית עָלִיו בּפְלִלִים This means that if two people were fighting and they pushed a pregnant woman and she aborted, but the woman did not die, the aggressor will be punished as assessed by the husband (meaning the payment for the aborted fetus belongs to the husband).

¹² The aggressor killed the woman and nevertheless he is exempt from paying the husband (for the fetus); this proves that מיתה לזה applies even to a case of מיתה לזה (the woman) and תשלומין לזה (the husband). See 'Thinking it over' # 2.

¹³ It is not a case of מיתה לזה ותשלומין לאחד but rather it is מיתה ותשלומין לאחד to the woman since the source of the היוב is one body. Additionally, technically perhaps the payment should go to the woman; however the תורה teaches us (by writing מה שקנתה אשה קנה בעלה), that it goes to the husband (since מה שקנתה אשה קנה בעלה).

The ר"ת offers another proof that מיתה לזה ותשלומין לזה is פטור:

יעוד הביא ראיה דתנן במכילתין (דף לד,ב) דהוא שהדליק הגדיש או שחבל בחבירו בשבת פטור And the ר"ת brought an additional proof, for we learnt a מסכת in our מסכת, that if he lit the granary or wounded his friend on שבת he is exempt from paying whether for the granary or the wound -

דקם ליה בדרבה מיניה -

For it is a case of הייב מיתה; he is הייב מיתה for either burning the granary (on שבת) or making a wound (on שבת), therefore there is no היוב תשלומין; this concludes the משנה -

אף על גב דהוי מיתה לשמים ותשלומין לחבירו -Even though that these cases are מיתה for שמים (Hashem) and payment to his **friend;** it is (seemingly) a case of מיתה לזה (שמים and ממון לזה (משמים to חבירו) and nevertheless he is פטור from payment, proving that מיתה לזה ותשלומין is פטור.

תוספות rejects this proof (as well):

ואין זה דיוקא דזה חשיב מיתה ותשלומין לחד¹⁴ And this is no inference; for this is still considered מיתה ותשלומין לאחד.

asks: תוספות

וקצת קשה לרבינו יצחק מה חידוש יש בגדי דחד ועבדא דחד טפי ממה שהיה של אחד -And the "'¬ has a slight difficulty; what greater novelty is there by 'a goat of one and a slave of another', more than if the goat and slave belonged to one person -

הלא אין מתחייב מיתה לפי שהפסיד לו עבדו דאפילו הרג עבד של עצמו חייב¹⁵-For the death penalty (for killing the salve) is not because he caused the owner to lose a slave, for even if one killed his own slave he is liable for the death penalty! He is חייב מיתה because he killed a person; any person!

replies:

וצריך לדחוק דמכל מקום נראה לו חידוש 16 יותר:

 $^{^{14}}$ The very same act which causes מיתה (burning the גדיש, making a wound) is the very same act which causes the monetary payments (as opposed to גדי ועבד where the liability for מיתה ממון are for two separate reasons; the גדי and the עבד). It is similar to the גוף אחד argument regarding the אשה הרה just mentioned (see עבד). Alternately; this cannot be considered מיתה לזה וממון לזה since the מיתה is only לשמים not to another person; therefore it is considered מיתה ותשלומין לאחד מיתה מיתה מיתה are to two different people is it מיתה לזה ותשלומין לאחד.

¹⁵ It makes no difference to whom the עבד belongs to; it is always מיתה לעבד וממון לגדי (even if they both belong to the same person). [It would make no difference which of the two explanations (which are mentioned in footnote # 14) we are following; in any event there is no difference to whom the עבד belongs.]

 $^{^{16}}$ If it is דוד דחד then it seems more reasonable to say קלב"מ, since it is his property (the עבד and the גדי אונבד אווי that are causing מיתה ותשלומין, as opposed to גדי דחד that it is not his property that is causing מיתה ותשלמין.

And it will be necessary to answer reluctantly, that notwithstanding what מוספות asked, it appeared to the גדי to be a greater novelty to say לב"מ if it was גדי to be a greater novelty to say גדי if it was גדי לועבדא דחד, than if it would be that the גדי ועבדא דחד belonged to the same person.

SUMMARY

The ריב"ם maintains that הוא מיתה לזה ותשלומין is always חייב except by רודף where it is always considered מיתה לזה ותשלומין maintains that מיתה לזה ותשלומין is always פטור except by עדים זוממין, for we require כאשר זמם for each person.

THINKING IT OVER

- 1. If we assume the view of the פני יהושע that he is considered a רודף on account of the עבד will it matter the sequence whether he first burnt the עבד or the גדי or the עבד (regarding the קלב"מ 18)?
- 2. The ר"ת seeks to bring proof from the case of אשה הרה that מיתה לזה ותשלומין לזה אשה הרה (who maintains מיתה לזה ותשלומין לזה However in that case even the ריב"ם (who maintains מיתה לזה ותשלומין לזה will agree that he is פטור, since the aggressor (who killed the woman) may be considered a ריב"ם where even the ריב"ם agrees that it is אחד לאחד ותשלומין לאחד?!

נחלת משה See . 19 See footnote # 12.

¹⁷ See footnote # 4.

 $^{^{18}}$ See נחלת משה.

 $^{^{20}}$ See מהודרא בתרא להמהרש"א.